

STRATEGIA ROZWOJU DYSCYPLINY FILOZOFIA NA LATA 2025-2028

WSTĘP

Strategia Rozwoju Dyscypliny Filozofia (zwanej dalej Dyscypliną) zawiera misję, cele, obszary i kierunki działań realizowanych przez władze i pracowników Instytutu Filozofii na Wydziale Pedagogiki i Filozofii Uniwersytetu Rzeszowskiego (zwanego dalej uczelnią lub UR). Dokument opracowano na lata 2025-2028. Założeniami odpowiada on Strategii Rozwoju Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Strategii Rozwoju Wydziału Pedagogiki i Filozofii na powyższy okres. Intencją przedstawienia strategii jest w pierwszym rzędzie rozwój naukowy pracowników Instytutu Filozofii skorelowany ze zwiększeniem ich efektywności pracy w obszarze naukowo-dydaktycznym, optymalizacja procesu kształcenia w Instytucie, wspieranie działań pracowników oraz intensyfikacja współpracy z otoczeniem społecznym. Strategia wpisuje się również w dążenia uczelni do podnoszeniu prestiżu i konkurencyjności Uniwersytetu Rzeszowskiego w skali lokalnej, ogólnopolskiej i międzynarodowej.

INSTYTUT FILOZOFII JAKO JEDNOSTKA PROWADZĄCA BADANIA W RAMACH DYSCYPLINY FILOZOFIA

Instytut Filozofii stanowi Uchwałą 74/05/2025 Senatu UR z dnia 26 maja 2025 r. (Załącznik – Statut Uniwersytetu Rzeszowskiego, rozdz. 3, § 64, pkt. 1) od dnia 1 stycznia 2025 roku jednostkę organizacyjną Wydziału Pedagogiki i Filozofii Uniwersytetu Rzeszowskiego. Główne zadania Instytutu Filozofii (Statut Uniwersytetu Rzeszowskiego § 64, pkt. 2), mieszczą się w obszarze działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej w zakresie dziedziny nauk humanistycznych, dyscypliny Filozofia i kierunków prowadzonych studiów. Istotnym faktorem działalności Instytutu jest współpraca z otoczeniem społecznym w kraju i za granicą.

1. STRUKTURA ORGANIZACYJNA INSTYTUTU FILOZOFII

W skład struktury organizacyjnej Instytutu Filozofii wchodzi następujące zakłady:

- Zakład Historii Filozofii
- Zakład Filozofii Społecznej i Filozofii kultury
- Zakład Filozofii Współczesnej
- Zakład Etyki

2. PRACOWNICY INSTYTUTU FILOZOFII

W Instytucie Filozofii zatrudnionych jest 2 profesorów tytularnych, 9 doktorów habilitowanych oraz 10 doktorów. Dyscyplinę Filozofia reprezentuje łącznie 21 osób (stan na 15 kwietnia 2025 r.).

3. ZADANIA PRIORYTETOWE W INSTYTUCIE FILOZOFII

Instytut Filozofii jest jednostką prowadzącą badania naukowe w ramach dyscypliny Filozofia oraz dyscyplinach pokrewnych. Do zadań priorytetowych należą:

- Człowiek wobec wyzwań w ponowoczesności,
- Badania historyczno-filozoficzne
- Relacje międzykulturowe
- Społeczna i kulturowa przestrzeń w twórczości.

4. KSZTAŁCENIE W INSTYTUCIE FILOZOFII

W Instytucie Filozofii prowadzone są następujące kierunki kształcenia:

- Filozofia
- Komunikacja Międzykulturowa

5. WSPÓŁPRACA

Pracownicy badawczo-dydaktyczni współpracują z wieloma ośrodkami naukowymi polskimi i zagranicznymi. Efektami tej współpracy są przedsięwzięcia naukowe, publikacje naukowe, wymiana naukowa, staże itp. Z kolei współpraca z otoczeniem społecznym, w tym różnego rodzaju mediami, sprzyja popularyzacji i praktycznemu wykorzystaniu wyników badań realizowanych w instytucie w ramach dyscypliny Filozofia.

MISJA

Misją Instytutu Filozofii jest troska o stworzenie odpowiednich warunków dla pracowników naukowych realizujących podstawowe - instytutowe oraz własne badania naukowe. W związku z tym, iż znaczną część pracowników tworzą adiunkci - doktorzy, instytut deklaruje wsparcie w zdobywaniu przez nich stopni i tytułów naukowych. Podobną konstatację należy poczynić odnośnie rozwoju naukowego profesorów UR. Szczególną wagę przykładają się do badań łączących w sobie: wysoką wartość naukową, zasięg międzynarodowy oraz odpowiadających na szeroko rozumiane potrzeby społeczne. Duże znaczenie przypisuje się zwiększeniu dostępu do wyników badań naukowych pracowników instytutu szeroko rozumianemu otoczeniu społecznemu. W instytucie niezmiennie preferowane są działania angażujące w obszar pracy naukowej zdolnych studentów, którzy odpowiednio wspierani i promowani, wzmocnić mogą w przyszłości zasoby kadry nauczycieli akademickich. W nawiązaniu do rozumienia filozofii jako „umiłowania mądrości”, w kształceniu studentów kładzie się nacisk na kształtowanie u nich postawy: obiektywizmu, tolerancji, poszanowania godności innych ludzi. W oparciu o wzajemne porozumienia Instytut Filozofii prowadzi coraz intensywniejszą i efektywniejszą współpracę z interesariuszami zewnętrznymi, przypisując jej zasadniczą rolę w doskonaleniu procesu kształcenia na realizowanych kierunkach oraz lepszemu dostosowaniu programów kształcenia do aktualnych potrzeb rynku pracy. W działalności dydaktyczną wpisany jest nacisk na wyposażanie studentów w odpowiednią

wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne, jako faktory niezbędne w wypełnianiu przez nich w przyszłości w dojrzały sposób różnych ról społecznych.

WIZJA

Instytut Filozofii na Wydziale Pedagogiki i Filozofii Uniwersytetu Rzeszowskiego zbliża się do 30 rocznicy swojego istnienia. Działalność instytutu i stojące przed nim wyzwania, wymagają osadzenia w spektrum uwarunkowań społecznych, gospodarczych, kulturowych o zasięgu lokalnym, ogólnopolskim i globalnym. Od czasu Wyższej Szkoły Pedagogicznej, przekształconej w 2001 roku w Uniwersytet Rzeszowski, prowadzona jest w nim działalność dydaktyczna, dająca m. in. kwalifikacje do wykonywania zawodu nauczyciela filozofii i etyki pokoleniom absolwentów i obecnych studentów.

Zgodnie z dziedzictwem filozofii europejskiej stojąc na straży najwyższych wartości konstytuujących kulturę, tj. prawdy, dobra i piękna, pracownicy Instytutu starają się także eksplorować tematy nowe, nieobjęte tym paradygmatem, a ważne z perspektywy współczesnego człowieka: z obszaru etyki, bioetyki, filozofii medycyny, filozofii przyrody, antropologii, filozofii społecznej czy też filozofii wychowania. Z tego względu Instytut Filozofii niezmiennie współpracuje z niemal wszystkimi jednostkami naukowymi naszej uczelni, a nasi pracownicy prowadzą wykłady dla uczących się w nich studentów, również UTW. Obejmują one swym zakresem podstawy filozofii, historii filozofii, ale i odnoszą się do zagadnień wynikających z zapotrzebowania poszczególnych Instytutów. Filozofowie włączają się również w realizację różnego rodzaju eventów, w tym naukowych, organizowanych przez inne instytuty.

Kształcenie na proponowanym przez Instytut drugim, w pewnym sensie unikatowym kierunku: *Komunikacji międzykulturowej*, jest odpowiedzią na rosnące coraz bardziej w pluralistycznej kulturowo Polsce zapotrzebowanie na adekwatną do tego kadrę. W związku z tym, iż nasz kraj staje się coraz bardziej wielokulturowy, rośnie zapotrzebowanie na absolwentów tego kierunku. W celu zwiększenia jego atrakcyjności starać się będziemy nadać mu charakter studiów w większym stopniu praktycznym, proponując wykłady wychodzące naprzeciw potrzebom rynku.

Władze instytutu w trosce o jakość kształcenia, akcentują potrzebę permanentnej troski o zapewnianie spójności programów kształcenia z prowadzonymi badaniami naukowymi w dyscyplinie Filozofia związanej z kierunkami studiów, wspieranie kierowników kierunków i nauczycieli akademickich w zakresie realizacji ich zadań dydaktycznych, a także zapewnienia nowoczesnych środków dydaktycznych. Rozwój naukowy kadry w Instytucie Filozofii, współpraca nauczycieli akademickich i wymiana doświadczeń z podmiotami i osobami z polskich i zagranicznych ośrodków naukowych (np. w formie staży), stanowi jeden z ważniejszych celów niniejszej strategii. Podobnie nacisk kładzie się na koordynowanie działalności studenckiej – naukowej, kulturalnej, wspieranie wszelkich form zaangażowania studentów w życie instytutu, wydziału, uniwersytetu; udzielanie pomocy Wydziałowemu Samorządowi Studenckiemu.

Dbłość o właściwy poziom realizacji działań naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych stwarza szansę na podnoszenie prestiżu instytutu wewnątrz uczelni, ale także w otoczeniu społecznym. Zamierzeniem jest integrowanie nauczycieli akademickich, pozostałych pracowników instytutu oraz studentów studiujących na kierunkach realizowanych w ramach dyscypliny Filozofia, w społeczność akademicką utożsamiającą się z instytutem, wydziałem, uniwersytetem, dbającą o jego wspólne dobro.

CELE

Strategia określa kierunki działań w trzech głównych obszarach: naukowym, dydaktycznym oraz współpracy z otoczeniem społecznym, kulturowym itp. i interesariuszami zewnętrznymi. Realizacja strategii ma na celu zapewnienie optymalnych warunków do prowadzenia badań naukowych przez pracowników instytutu i ich naukowego rozwoju, a także realizacji jakości kształcenia studentów na kierunkach realizowanych w ramach dyscypliny Filozofia na wysokim poziomie, co pozwoli wykształcić absolwentów lepiej wpisujących kadre i będzie odpowiedzią na potrzeby rynku się w potrzeby rynku pracy. Dużą wagę przywiązuje się do zwiększenia praktycznego wykorzystania wyników badań naukowych oraz budowania pozycji i prestiżu Instytutu Filozofii wewnątrz Uniwersytetu Rzeszowskiego. Prowadzenie działalności dydaktycznej w wielu jednostkach UR powinno w jeszcze większym niż dotąd stopniu sprzyjać rozwojowi Instytutu. Równie dużą wagę przywiązuje się do działań podejmowanych w szeroko rozumianym środowisku lokalnym, ale także w skali ogólnopolskiej czy międzynarodowej.

CEL 1: WZMOCNIENIE POTENCJAŁU NAUKOWEGO INSTYTUTU FILOZOFII

Cele operacyjne:

1. Optymalizacja jakości działalności naukowej prowadzonej w Instytucie Filozofii w ramach dyscypliny Filozofia.
2. Kształtowanie adekwatnych ścieżek rozwoju i wspieranie działalności naukowej pracowników badawczo-dydaktycznych podejmujących zadania priorytetowe w dyscyplinie Filozofia.
3. Dążenie do podtrzymania obecnej, wysokiej kategorii naukowej w dyscyplinie Filozofia (A).
4. Wspieranie kadry badawczo-dydaktycznej w uzyskiwaniu stopni i tytułów naukowych, przede wszystkim w celu zminimalizowania, destrukcyjnych dla rozwoju Instytutu, etatów dydaktycznych.
5. Wspieranie pracowników w intensyfikowaniu współpracy naukowej z partnerami polskimi a zwłaszcza zagranicznymi.
6. Zwiększenie efektywności prowadzonych badań i ciągłe podnoszenie jakości publikacji naukowych.
7. Podejmowanie nowych, istotnych społecznie tematów badawczych.
8. Publikowanie wyników badań naukowych w prestiżowych wydawnictwach i wysoko punktowanych czasopismach z listy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego a także znajdujących się w międzynarodowych bazach naukowych.
9. Uwzględnianie jakości działalności naukowej w ocenie projakościowej nauczycieli akademickich.
10. Wspieranie pracowników badawczo-dydaktycznych w nawiązywaniu i realizacji współpracy z otoczeniem społecznym, w tym w upowszechnianiu wyników badań naukowych.
11. Umożliwianie pracownikom badawczo-dydaktycznym popularyzowania wyników badań naukowych poprzez uczestnictwo w przedsięwzięciach naukowych: sympozjach, zjazdach, konferencjach, seminariach, itp.
12. Umożliwienie udziału kadry w szkoleniach dotyczących aplikacji grantów naukowych.

13. Zwiększenie zaangażowania pracowników badawczo-dydaktycznych w opracowanie i realizację projektów naukowych z udziałem osób z polskich i zagranicznych ośrodków naukowych.
14. Podejmowanie działań mających na celu adekwatną korelację przydziałów czynności nauczycieli akademickich z ich kwalifikacjami i realizowanymi badaniami naukowymi.
15. Dbanie o wykorzystanie wyników badań naukowych w procesie kształcenia na kierunkach studiów w dyscyplinie Filozofia.
16. Koordynowanie pracy naukowej zakładów, m. in. poprzez tworzenie zespołów badawczych.
17. Wspieranie jakości naukowej i działalności wydawniczej czasopisma Galicja, a także wpisanie się w działalność pism wydawanych dotąd w Instytucie Pedagogiki.
18. Propagowanie działalności naukowej oraz społecznej prowadzonej w Instytucie Filozofii na stronie internetowej.
19. Umożliwianie odbywania staży naukowych osobom z krajowych i zagranicznych ośrodków naukowych.
20. Zwiększenie zakresu współpracy Instytutu Filozofii z podmiotami w sektorze akademickim i poza nim.
21. Zatrudnianie nauczycieli akademickich ze znaczącym dorobkiem naukowym i dydaktycznym w ramach dyscypliny Filozofia w drodze otwartych konkursów, z zachowaniem przejrzystości zasad i procedur.
22. Umożliwianie studentom realizacji wpisanych w badania Instytutowe projektów naukowych oraz ich prezentowanie ich w trakcie spotkań naukowych, sympozjów, konferencji, w skali ogólnopolskiej i międzynarodowej.
23. Wspieranie pisma Studenckiego Forum Akademickie oraz działalności studenckich kół naukowych.
24. Racjonalne wykorzystanie środków finansowych na działalność naukową.
25. Dążenie do zwiększenia skuteczności pozyskiwania środków finansowych w ramach projektów wewnętrznych i zewnętrznych.

CEL 2: ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI KSZTAŁCENIA NA PROWADZONYCH KIERUNKACH STUDIÓW W RAMACH DISCYPLINY FILOZOFIA

Cele operacyjne:

1. Przestrzeganie procedur wewnętrznego systemu jakości kształcenia obowiązujących na Wydziale Pedagogiki i Filozofii, między innymi: ustawiczne monitorowanie, ewaluacja i doskonalenie jakości kształcenia studentów w Instytucie Filozofii poprzez podejmowanie hospitacji nauczycieli akademickich, omawianie z pracownikami przebiegu zajęć, a także wyników ocen nauczycieli dokonywanych przez studentów i wyników ocen okresowych.
2. Powołanie osób z Instytutu Filozofii (w ramach Wydziałowego zespołu ds. wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia), odpowiedzialnych za bieżące monitorowanie jakości kształcenia.
3. Bieżące monitorowanie przepisów prawa i zapewnienie spójności programów kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów z oczekiwaniami interesariuszy zewnętrznych i studentów oraz potrzebami rynku pracy.

4. Wzbogacanie oferty edukacyjnej poprzez dokonanie zmiany w programie studiów na kierunku Filozofia i Komunikacja międzykulturowa.
5. Uwzględnienie wykorzystania dla potrzeb procesu dydaktycznego nowoczesnych technologii informatycznych i komunikacyjnych.
6. Wspieranie nauczycieli akademickich w rozwijaniu umiejętności dydaktycznych w tym, w prowadzeniu kształcenia na odległość, m. in. w ramach studiów hybrydowych.
7. Usuwanie różnorodnych barier ograniczających lub uniemożliwiających studiowanie osobom z niepełnosprawnościami w ramach ścisłej współpracy z Biurem ds. Osób z Niepełnosprawnościami
8. Poprawa warunków lokalowych w celu optymalizacji procesu kształcenia, a także umożliwienia pozadydaktycznej działalności studentów, w tym samorządu studenckiego.
9. Angażowanie studentów w działalność pozadydaktyczną prowadzoną w Instytucie Filozofii – czynne uczestnictwo w kołach naukowych, organizowanie konferencji naukowych, wspieranie ich udziału w wymianach studenckich w ramach dyscypliny Filozofia, włączanie do organizacji spotkań okolicznościowych, itp.
10. Kształtowanie u studentów poczucia pełnoprawnych członków wspólnoty akademickiej w Instytucie Filozofii.
11. Dbałość o zwiększeniu efektywności praktyk zawodowych.
12. Uwzględnianie w procesie dydaktycznym najnowszych wyników badań naukowych, zwłaszcza realizowanych przez pracowników badawczo-dydaktycznych.
13. Wzbogacenie oferty studiów podyplomowych w Instytucie Filozofii.
14. Monitorowanie losów absolwentów.
15. Promowanie oferty edukacyjnej instytutu na stronie internetowej.
16. Doskonalenie współpracy nauczycieli akademickich, sekretariatu, dziekanatów, studentów, działu.
17. Monitorowanie przestrzegania zasad etyki przez nauczycieli akademickich, innych pracowników instytutu i studentów, a także zapobieganie mobbingowi, dyskryminacji i zachowaniom nieetycznym.

CEL 3: ZACIEŚNIANIE WSPÓŁPRACY Z OTOCZENIEM SPOŁECZNYM, KULTUROWYM I Z INTERESARIUSZAMI ZEWNĘTRZNYMI W RAMACH DYSCYPLINY FILOZOFIA

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie współpracy z osobami, podmiotami w otoczeniu społecznym w zakresie popularyzacji wyników badań naukowych realizowanych przez pracowników badawczo-dydaktycznych Instytutu Filozofii w ramach dyscypliny Filozofia, a także stwarzanie warunków do ich praktycznego wykorzystania, celem uzyskania większego wpływu na to otoczenie.
2. Poszukiwanie rozwiązań w zakresie zwiększania zakresu oddziaływania nauki na otoczenie społeczne i kulturowe w skali lokalnej, ogólnopolskiej, międzynarodowej.
3. Wykorzystanie potencjału osobowego instytutu do opracowywania opinii i ekspertyz, zwłaszcza w obszarze Etyki.
4. Rozwijanie współpracy z interesariuszami zewnętrznymi w celu opiniowania przez nich procesu kształcenia na realizowanych kierunkach w ramach dyscypliny Filozofia,

w dążeniu do jego doskonalenia oraz dostosowania programów kształcenia do aktualnych oczekiwań interesariuszy, studentów i potrzeb rynku pracy.

5. Prezentowanie dokonań i wiedzy pracowników w różnego rodzaju mediach.
6. Podnoszenie pozycji i prestiżu Instytutu Filozofii w skali lokalnej, ogólnopolskiej i międzynarodowej, dbanie o jego ustawiczny rozwój i dobre imię.

ZATWIERDZAM

.....
JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego